



DE OUDERBIJDRAGE: VERPLICHT OF VRIJWILLIG?

UITKOMSTEN VAN EEN ONDERZOEK ONDER 280 OUDERS NAAR DE VRIJWILLIGE
OUDERBIJDRAGE IN HET PRIMAIR ONDERWIJS EN VOORTGEZET ONDERWIJS



SP Tweede Kamerfractie
februari 2015



Foto cover: rawku5/sxc.hu cc

INHOUD

Inleiding	4
Het onderzoek	5
De wet en de regels	5
Onderzoek door de inspectie	6
De hoogte van de vrijwillige ouderbijdrage	6
De betaalbaarheid van de ouderbijdrage	7
Vrijwillig of toch verplicht?	8
Gevolgen van niet betalen vrijwillige ouderbijdragen	9
Toekomst van de vrijwillige ouderbijdrage	10
Bijlage 1: Statistieken meldpunt vrijwillige ouderbijdrage	11

INLEIDING

De vrijwillige ouderbijdrage op school is veelvuldig onderwerp van gesprek op verjaardagen. Veel scholen vragen een beperkte bijdrage en doen daar zeer veel leuke en nuttige extra dingen mee. Dat geeft het schoolleven extra kleur. Voor een deel van de ouders is het betalen en de inning van de vrijwillige ouderbijdrage echter een onoverkomelijke hindernis. De SP krijgt regelmatig signalen over scholen die buitengewoon hoge ouderbijdragen vaststellen, scholen die aanmaningen of zelfs deurwaarders achter niet-betalende ouders aansturen of kinderen die worden uitgesloten omdat de ouders de ouderbijdrage niet hebben betaald. Maar ook de scholen zelf zitten in een benarde positie. Zij wijzen op de tekortschietende bekostiging door de overheid, waardoor zij min of meer gedwongen worden om de kosten af te wentelen op de ouders.

Onderwijs hoort toegankelijk te zijn voor elk kind ongeacht achtergrond of financiële positie van de ouders. Ondanks dat de overheid al jaren benadrukt dat de ouderbijdrage op school vrijwillig dient te zijn, blijven er drempels bestaan voor ouders om een kind naar een school te sturen.

Deze rapportage is de uitkomst van een onderzoek van de SP onder 280 ouders van kinderen op het primaire en voortgezet onderwijs over de vrijwillige ouderbijdrage. De SP wil met de aanbevelingen in deze rapportage dit onderwerp opnieuw op de politieke agenda zetten en het parlement en de regering aanmoedigen om het beleid rondom de vrijwillige ouderbijdrage bij te sturen.

Tjitske Siderius, SP-Tweede Kamerlid
Erik Flentge, Medewerker SP-Tweede Kamerfractie Onderwijs

HET ONDERZOEK

De SP-Tweede Kamerfractie is in november 2014 gestart met een meldpunt vrijwillige ouderbijdrage. Aanleiding om dit onderwerp uit te diepen waren meldingen van ouders aan de Kamerfractie. Via een meldpunt op de website van de partij konden ouders via een vragenformulier de ervaringen met de vrijwillige ouderbijdrage doorgeven. Het vragenformulier bestond uit een aantal meerkeuzevragen over de hoogte van de ouderbijdrage, de vrijwilligheid en de consequenties bij het niet betalen van de ouderbijdrage. Ook was er gelegenheid voor aanvullende opmerkingen. Op 1 februari is het onderzoek gestopt. Er zijn 280 ouders die het vragenformulier volledig hebben ingevuld. De uitkomsten en statistieken van het volledige onderzoek vind u in de bijlage.

DE WET EN DE REGELS

Er gelden wetten voor de geldelijke bijdrage van ouders voor het onderwijs. De wet stelt dat de toegang (of verwijdering) van een leerling van de school niet afhankelijk mag zijn van de bijdrage van de ouders.¹ Ook is vastgelegd in de wet dat de schoolgids in elk geval informatie bevat over de geldelijke bijdrage waarbij nadrukkelijk vermeld moet worden dat deze vrijwillig is.²

Er zijn diverse namen voor deze bijdragen in omloop, maar alle geldelijke bijdragen die een school aan de ouders vraagt, vallen onder de vrijwillige ouderbijdrage. Scholen en ouderverenigingen doen vaak nuttige dingen met de ouderbijdrage. Zij kunnen voor verschillende activiteiten een ouderbijdrage vragen, zoals excursies, extra lesmateriaal, schoolkamp, de ouderraad etc. Al deze componenten vallen onder de ouderbijdrage en kunnen dus bij elkaar worden opgeteld als zij apart worden vermeld in de schoolgids.³ Opvallend veel berichten komen van ouders die een vrijwillige ouderbijdrage moeten betalen en daarnaast door de school worden verplicht om te betalen voor schoolreisjes, schoolkamp of andere activiteiten. Wettelijk gezien vallen schoolreisjes en dergelijke onder de vrijwillige ouderbijdrage en kan van verplichting geen sprake zijn.

'Ik heb mijn kind bewust naar de vrije school gestuurd juist vanwege de extra dingen (koor, houtbewerking, metaalbewerking, survivalweek) die werden aangeboden. De school is duidelijk in hun informatiemateriaal over de hoogte van de ouderbijdrage. De ouderbijdrage is inkomensafhankelijk. De school biedt andere mogelijkheden voor ouders die de ouderbijdrage niet – helemaal – kunnen betalen.'

De belangrijkste regels met betrekking tot de ouderbijdrage:

1. De toegang van een kind tot de school of het reguliere onderwijs kan niet worden ontzegd als de ouders de bijdrage niet hebben betaald.
2. De ouderbijdrage is vrijwillig en dit moet ook zo in de schoolgids vermeld worden.
3. Als ouders de bijdrage voor een extra activiteit niet willen betalen, mag de school de leerling van die activiteit of voorziening uitsluiten. Dat geldt echter niet voor activiteiten of lesmaterialen die nodig zijn voor het reguliere onderwijs dat opleidt tot een diploma. Deze activiteiten of lesmaterialen moeten kosteloos ter beschikking worden gesteld.

1 Wet op het primair onderwijs – artikel 40 lid 1, Wet op het voortgezet onderwijs – artikel 6e en artikel 27, lid 2.

2 Wet op het primair onderwijs – artikel 13 lid 1e, Wet op het voortgezet onderwijs – artikel 24a

3 <http://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/content/assets/Documents+algemeen/2012/veelgestelde-vragen-over-ouderbijdragen.pdf>

ONDERZOEK DOOR DE INSPECTIE

Onlangs is er door de Onderwijsinspectie onderzoek gedaan naar de vrijwillige ouderbijdragen.⁴ Daaruit blijkt dat 94 procent van de scholen in de schoolgids informatie opneemt over de ouderbijdrage en het vrijwillige karakter daarvan. Toch wordt echter niet altijd helder gecommuniceerd dat de ouderbijdrage vrijwillig is. Volgens de Onderwijsinspectie vraagt een gemiddeld basisschool de ouders om een bijdrage van 40 euro per kind per jaar. Uit het onderzoek blijkt dat bij de 151 geïnspecteerde scholen de bedragen uiteenlopen van 5 euro tot en met 690 euro per jaar. 14 procent van de geïnspecteerde scholen noemt geen bedrag. Als kanttekening plaatst de onderwijsinspectie dat de onderzochte scholen naast de ouderbijdrage ook nog andere kosten in rekening brengen voor schoolzwemmen, overblijven, schoolreisjes en schoolkamp. Ondanks dat deze kosten ook vrijwillig zijn, worden ze niet zo gepresenteerd. Bovendien zijn deze kosten vaak op andere plekken in de schoolgids vindbaar. Terecht stelt de Onderwijsinspectie daarom dat het ontbreekt aan een helder overzicht van de vrijwillige ouderbijdragen.

'Ik moet alles al apart betalen, schoolgeld, mediatheek, schoolreis, schoolfeesten, kluishuur, kopiëren enzovoort, dus ik snap niet waarvoor de vrijwillige ouderbijdrage van 69 euro is.

DE HOOGTE VAN DE VRIJWILLIGE OUDERBIJDRAGE

Bijna alle ouders (99 procent) die mee hebben gedaan aan het onderzoek van de SP geven aan dat de school een vrijwillige ouderbijdrage vraagt. 30 procent van de ouders betaalt meer dan 100 euro per kind per jaar aan de vrijwillige ouderbijdrage. 14 procent betaalt meer dan 200 euro per kind per jaar. 49 procent van de ouders betaalt tot 50 euro per kind per jaar. Dat laatste komt redelijk overeen met het gemiddelde bedrag dat de Onderwijsinspectie op basis van 151 schoolgidsen vond.

Hoeveel betaalt u gemiddeld aan de vrijwillige ouderbijdrage?

	Totaal	
Minder dan € 25	23	9%
Tussen de € 25 en € 50	108	40%
Tussen de € 50 en € 100	57	21%
Tussen de € 100 en € 200	42	16%
Tussen de € 200 en € 500	29	11%
Meer dan € 500	8	3%
Totaal	267	100%

Opvallend is dat er ook scholen zijn die (hoge) inschrijfkosten c.q. voorschotten op de ouderbijdrage vragen. Een voorbeeld is een school in Voorschoten⁵ die als voorschot op de ouderbijdrage 100 euro vraagt van ouders bij inschrijving. De betaling van deze bijdrage maakt de plaatsing van het kind op deze school definitief. Dat is in strijd met de wet, omdat plaatsing op de school afhankelijk wordt gemaakt van betaling van de ouderbijdrage. Bovendien maakt een dergelijk voorschot op de ouderbijdrage deze school voor bepaalde kinderen (uit armere gezinnen) minder toegankelijk of zelfs onbereikbaar. Zo wordt door middel van de ouderbijdrage segregatie in het onderwijs bevorderd. Dat is zeer onwenselijk.

De Groningse Schoolvereniging vraagt een erg hoge ouderbijdrage en naar het lijkt niet alleen voor extra's. Voor deelname aan het onderwijs wordt een bijdrage van de ouders gevraagd voor de kosten van onder andere excursies, lessen van vakdocenten, het kunnen realiseren van kleinere groepen en het mogelijk maken van het geven van onderwijs in specifieke vakgebieden. Voor het gebruik van laptop of iPad wordt een vooraf vastgesteld bedrag aan de ouders gevraagd. Ouders tekenen hiervoor een overeenkomst. Deze additionele kosten zijn in vier jaar ongeveer 400 euro voor de iPad en voor de laptop 800 euro. Voor de 'school fee' (vrijwillige ouderbijdrage) wordt jaarlijks een bedrag van ongeveer € 1100,00 aan de ouders gevraagd.⁶

4 www.onderwijsinspectie.nl/binaries/content/assets/Actueel_publicaties/2014/de-vrijwillige-ouderbijdrage-in-het-primair-onderwijs.pdf

5 www.nutsbasisschool.nl/over-de-school/aanmelden

6 www.g-s-v.nl/Portals/e850baf-e45f-4562-a4c7-f723e637aa48/Documenten/Schoolgids/schoolgids%202014-15%2021-10%20kleine-re%20versie.pdf

DE BETAALBAARHEID VAN DE OUDERBIJDRAGE

Maar liefst 29 procent van de ouders zegt de ouderbijdrage wel te willen betalen maar daarvoor onvoldoende financiële middelen te hebben. Dit zorgt voor (financiële) stress bij deze ouders. Het welbevinden van het kind en de mogelijke consequenties die het niet betalen van de ouderbijdrage heeft, maakt dat ouders zich in allerlei bochten wringen om de ouderbijdrage alsnog te betalen. Ouders die dit niet lukt, zoeken allerlei manieren om de school ter wille te zijn.

Zo zegt 17 procent van deze ouders geld te lenen om de vrijwillige ouderbijdrage te betalen. Nog eens 17 procent probeert via een maatschappelijke organisatie of de overheid (gemeentelijke armoedebeleid) geld bij elkaar te sprokkelen voor de vrijwillige ouderbijdrage.

'Bij ieder 10 minuten gesprek krijg ik van beide leraren een briefje mee dat ik nog niet betaald heb, elke keer weer. In mijn werk voor de Voedselbank zie ik dat gezinnen in de problemen ook telkens geconfronteerd worden met dit probleem en een strijd hiertegen voeren. Mensen voelen zich vernederd.'

23 procent zegt de ouderbijdrage niet te betalen en 16 procent betaalt de ouderbijdrage op onderdelen. Ruim een kwart (27 procent) zoekt andere wegen, bijvoorbeeld door te lenen bij vrienden of familie. Ook zijn er ouders die de kinderbijslag gebruiken om de ouderbijdrage te betalen.

Als u de ouderbijdrage niet kunt betalen, hoe lost u dit op?

	Totaal	
Ik leen geld	13	17%
Ik vraag de school om een bijdrage	0	0%
Ik ontvang geld van een maatschappelijke organisatie / overheid	13	17%
Ik betaal de ouderbijdrage op onderdelen	12	16%
Ik betaal geen ouderbijdrage	18	23%
Anders, namelijk	21	27%
Totaal	77	100%

VRIJWILLIG OF TOCH VERPLICHT?

De ouderbijdrage op school hoort vrijwillig te zijn. Ouders kunnen niet worden verplicht om de vrijwillige ouderbijdrage te betalen. Helaas blijkt dit op een deel van de scholen nog steeds niet duidelijk te zijn. Ondanks de duidelijke wettelijke kaders stelt 43 procent van de ouders dat zij worden verplicht om de vrijwillige ouderbijdrage te betalen.

'Vaak worden rekeningen verstuurd met alleen de vermelding 'ouderbijdrage'. Nergens staat dan dat dit een vrijwillige bijdrage is. En als je niet betaald dan krijg je ook nog een herinnering.'

Iets meer dan de helft van de ouders (52 procent) zegt dat zij niet de mogelijkheid krijgen om bepaalde onderdelen van de ouderbijdrage te betalen. Een meerderheid van de ouders (56 procent) krijgt wel de mogelijkheid om de vrijwillige ouderbijdrage gespreid (in termijnen) te betalen.

Verplicht de school u desondanks tot betaling van de ouderbijdrage?

	Totaal	
Ja	115	43%
Nee	107	40%
Weet niet	45	17%
Totaal	267	100%

Geeft de school u de mogelijkheid om slechts bepaalde onderdelen van de ouderbijdrage te betalen?

	Totaal	
Ja	48	19%
Nee	136	52%
Weet niet	71	27%
Totaal	255	100%

'Er wordt gewoon gesteld dat vrijwillig niet automatisch betekent dat het niet betaald hoeft te worden. Alleen als het financieel niet haalbaar mocht zijn kun je als ouder vragen om een betaling in termijnen. Geen woord over niet betalen.'

Scholen zijn verplicht om in de schoolgids aan te geven dat de ouderbijdrage vrijwillig is. Veel scholen sturen vaak ook nog een e-mail naar de ouders. De vrijwilligheid wordt daarbij lang niet altijd duidelijk aangegeven. Dat blijkt ook uit onderstaand voorbeeld.

@ E-MAIL VAN EEN SCHOOL AAN DE OUDERS/VERZORGERS

De ouderbijdrage wordt ook dit schooljaar gebruikt voor extra activiteiten die buiten het normale schoolbudget vallen. De sinterklaas- en kerstviering, de Kinderboekenweek, de paasbrunch, het schoolvoetbal en het afscheid van groep 8 zijn hier voorbeelden van. Extra stortingen zijn altijd welkom. Voor alle duidelijkheid: schoolreizen en kampen vallen niet onder deze bijdrage. Hierover ontvangt u een aparte brief vanuit de school. Als u bovenstaand bedrag niet kunt of wenst te betalen (of niet in één keer kunt/wilt voldoen), kunt u contact opnemen met de directeur. Zij geeft dan aan de Ouderraad (OR) door hoeveel niet-betalende ouders/verzorgers er zijn, zonder dat de OR weet om welke ouders het gaat. De OR kan deze niet-betalingen meenemen in de begroting 2014-2015.

Mochten wij onze begroting dit jaar niet sluitend krijgen door het uitblijven van ouderbijdragen, dan kunnen wij genoodzaakt worden te snijden in de extra activiteiten of kinderen van niet-betalende ouders/verzorgers uit te sluiten van sommige activiteiten.

GEVOLGEN VAN NIET BETALEN VRIJWILLIGE OUDERBIJDRAGE

Het niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage heeft voor sommige kinderen en hun ouders bittere consequenties. Opvallend is dat veel ouders zeggen zich te schamen, omdat ze de ouderbijdrage niet kunnen betalen. Ouders willen het beste voor hun kind en zijn bang voor de gevolgen van het niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage. Niet voor niets sprokkelen ouders geld via allerlei wegen bij elkaar om maar te voldoen aan deze morele verplichting.

'Bij de vraag om het ouderbijdrage-formulier in te vullen moet je ook aangeven als je niet gaat betalen en redenen opgeven, anders kan je een telefoontje verwachten van de directeur/administratie met de vraag waarom je niet betaald. Wij hebben jaren wel betaald terwijl het niet ging, uit schaamte. Nu toch op het formulier aangegeven dat het niet gaat. Geen telefoontje gehad (gelukkig), want we voelen ons er niet lekker over.'

UITSLUITING VAN KINDEREN

De belangrijkste consequentie van niet betalen is dat kinderen op school worden uitgesloten van activiteiten, zoals schoolreisje, excursies of schoolkamp. Terwijl de andere kinderen in de klas op reis of excursie gaan, moeten de kinderen waarvan de ouder de ouderbijdrage niet heeft betaald een 'thuisblijversprogramma' volgen. Een enkele school maakt het zelfs zo bont om ook voor het 'thuisblijversprogramma' geld te vragen. Uitsluiting in de klas gedurende de onderwijsloopbaan kan langdurige negatieve gevolgen opleveren voor kinderen en hen al op vroege leeftijd op achterstand plaatsen.

'Bovenop de ouderbijdrage komt dit jaar (3e leerjaar) ook het 'schoolreisje'. Het minst dure reisje kost al 300 euro, wat bovenop de ouderbijdrage een flink bedrag is. Men heeft natuurlijk de keuze om het kind een 'thuisblijversprogramma' te laten volgen, maar laten we eerlijk zijn, wie wil zijn kind uitsluiten? Liever lenen dan je kind buiten de groep plaatsen.' 'Indien de kinderen niet meegaan op schoolreis moet zelfs 50 euro per kind worden betaald zodat ze thuis een thuis werkprogramma kunnen doen.'

AANMANINGEN EN MORELE DRUK

Er zijn helaas scholen die ouders flink onder druk zetten om de ouderbijdrage te betalen. In sommige situaties gaat dit zover dat er aanmaningen worden verzonden of deurwaarders worden ingezet. Ouders voelen soms een buitenproportionele druk om de vrijwillige ouderbijdrage te betalen.

'Wanneer ik de 'vrijwillige' ouderbijdrage niet betaal, wordt de school een soort stalker. Ik ontvang aanmaningen en telefoontjes dat mijn kind anders niet mee kan doen met bepaalde dingen. Naast de zogenaamde vrijwillige ouderbijdrage, wordt op deze school ook verwacht dat het kerstdiner etcetera door ouders ook nog gefinancierd wordt door middel van zelf maaltijden maken.'

'Bij niet/deels betalen wordt je het hele jaar met enige regelmaat lastiggevallen met brieven en vragen door leerkracht en administratiemedewerker om alsnog zo snel mogelijk te betalen.'

De Paulus Mavo in Haarlem maakt het behoorlijk bont. Zij spreken zelfs leerlingen aan als de ouder niet heeft betaald. In een nieuwsbrief aan de ouders stelt de school:

'Vanaf maandag 2 februari gaan de beide directieleden die leerlingen, waarvan ouders/verzorgers niets betaald hebben, apart nemen en toch voorzichtig informeren. Wij geven na het gesprek een brief mee, waarin wij de ouders/verzorgers informeren over ons voornemen en/of besluit. Voor de beide directieleden is dit jaarlijks een uiterst vervelende activiteit en daarbij regelmatig een ingrijpend gesprek, temeer daar onze leerling er feitelijk niets aan kan doen. Het spreekt voor zich, dat wij uiterste voorzichtigheid blijven betrachten.'

TOEKOMST VAN DE VRIJWILLIGE OUDERBIJDRAGE

Er zijn gelukkig veel scholen, die een lage ouderbijdrage vragen. Zij houden zich aan de wetten en regels en zorgen voor de extra's die het schoolleven kleur geven. Echter, uit de steekproef van de SP blijkt dat niet alle scholen het even nauw nemen met het vragen en innen van de vrijwillige ouderbijdrage. Ondanks dat het onderwerp herhaaldelijke in de belangstelling van de media en het parlement staat, zijn er nog steeds scholen die ouders een gepeperde rekening sturen en onder druk zetten. Meer toezicht is noodzakelijk om het onderwijsstelsel toegankelijk te houden voor arme gezinnen. Daarom doet de SP de volgende aanbevelingen:

- **Maximeer de vrijwillige ouderbijdrage**

De vrijwillige ouderbijdrage wordt gemaximeerd in overleg met het onderwijs. Uitschieters in de ouderbijdrage van soms honderden of zelfs duizenden euro's zijn onwenselijk, omdat dit tweedeling en segregatie in het onderwijs aanwakkert. Door de ouderbijdrage te maximeren kan er geen financiële drempel zijn voor ouders om zich bij een school van voorkeur te melden.

- **Maak de vrijwillige ouderbijdrage echt vrijwillig**

De ouderbijdrage is expliciet en nadrukkelijk vrijwillig. Scholen die ouders niet actief en duidelijk informeren over deze vrijwilligheid worden hierop aangesproken en krijgen een termijn om deze fout te herstellen. Scholen die ten onrechte werk maken van aanmaningen, betalingsherinneringen en het inzetten van deurwaarders worden beboet.

- **Zorg dat de ouderbijdrage alleen wordt gebruikt voor extra activiteiten**

De opbrengsten van de vrijwillige ouderbijdrage worden alleen ingezet voor extra activiteiten en niet voor het primaire onderwijsproces. Zo moeten kleinere klassen bijvoorbeeld worden betaald door het Rijk, niet uit de ouderbijdrage. Dan ontstaan er ongewenste kwaliteitsverschillen tussen scholen.

- **Zorg dat scholen de vrijwillige ouderbijdrage op een eenduidige manier presenteren**

Scholen dienen in de schoolgids een eenduidige presentatie te geven van de vrijwillige ouderbijdrage. Ook schoolreisjes, schoolkampen of schoolfeesten behoren tot de vrijwillige ouderbijdrage. Het totaalbedrag van de ouderbijdrage wordt overzichtelijk weergegeven met een uitsplitsing van diverse kostenposten. Woordspelletjes (zoals 'naast de ouderbijdrage is er nog een post voor schoolreisjes') worden niet meer getolereerd. Scholen die ouders apart proberen te laten betalen voor schoolreisjes, schoolkamp of excursies kunnen rekenen op verscherpte aandacht van de Onderwijsinspectie.

- **Financier de scholen ruimhartig**

Het onderliggende probleem van de wildgroei van ouderbijdragen in het onderwijs is de onvoldoende financiering van scholen. Scholen krijgen niet genoeg budget (lumpsum) of dit wordt door het schoolbestuur niet aan de juiste zaken besteed. Scholen worden daardoor genoodzaakt de vrijwillige ouderbijdrage op te schroeven. Het budget is soms nauwelijks voldoende om de kosten van het primaire proces te dekken. Hierdoor is de betaling van de ouderbijdragen een steeds belangrijkere inkomstenbron voor scholen. Het gevolg is echter dat kinderen worden uitgesloten. Deze tweedeling in het onderwijs moeten we niet accepteren.

BIJLAGE 1: STATISTIEKEN MELDPUNT VRIJWILLIGE OUDERBIJDRAGE

Vraag 1: Vraagt de school een vrijwillige ouderbijdrage:

	Totaal	
ja	278	99%
nee	2	1%
Totaal	280	100%

Vraag 2: Welk type onderwijs volgt uw kind:

	Totaal	
basisonderwijs	162	58%
voortgezet onderwijs	74	27%
middelbaar beroepsonderwijs	10	4%
speciaal onderwijs	32	11%
Totaal	278	100%

Vraag 3: Hoeveel betaalt u gemiddeld aan de vrijwillige ouderbijdrage:

	Totaal	
minder dan € 25	23	9%
tussen de € 25 en € 50	108	40%
tussen de € 50 en € 100	57	21%
tussen de € 100 en € 200	42	16%
tussen de € 200 en € 500	29	11%
meer dan € 500	8	3%
Totaal	267	100%

Vraag 4: Kunt u dit bedrag betalen?

	Totaal	
ja	191	71%
nee	77	29%
Totaal	268	100%

Vraag 5: Als u de ouderbijdrage niet kunt betalen, hoe lost u dit op?

	Totaal	
ik leen geld	13	17%
ik vraag de school om een bijdrage	0	0%
ik ontvang geld van een maatschappelijke organisatie / overheid	13	17%
ik betaal de ouderbijdrage op onderdelen	12	16%
ik betaal geen ouderbijdrage	18	23%
anders, namelijk	21	27%
Totaal	77	100%

Vraag 6: De hoogte van de ouderbijdrage is vergeleken met vorig jaar....

	Totaal	
gestegen	32	12%
gelijk gebleven	183	68%
gedaald	7	3%
weet niet	46	17%
Totaal	268	100%

Vraag 7: Verplicht de school u desondanks tot betaling van de ouderbijdrage?

	Totaal	
ja	115	43%
nee	107	40%
weet niet	45	17%
Totaal	267	100%

Vraag 8: Geeft de school u de mogelijkheid om slechts bepaalde onderdelen van de ouderbijdrage te betalen?

	Totaal	
ja	48	19%
nee	136	52%
weet niet	71	27%
Totaal	255	100%

Vraag 9: Geeft de school u de mogelijkheid om de ouderbijdrage gespreid te betalen?

	Totaal	
ja	148	56%
nee	59	22%
weet niet	60	22%
Totaal	267	100%

Vraag 10: Wat vindt u van de hoogte van de ouderbijdrage?

	Totaal	
de ouderbijdrage is te hoog	124	46%
de ouderbijdrage is niet hoog / niet laag	116	44%
de ouderbijdrage is laag	11	4%
weet niet	16	6%
Totaal	267	100%

Vraag 11: Weet u waaraan de ouderbijdrage wordt besteed?

	Totaal	
ja	203	76%
nee	64	24%
Totaal	267	100%

Vraag 12: Bent u door de school verplicht om een
Ipad/tablet voor uw kind aan te schaffen?

	Totaal	
ja	14	5%
nee	214	80%
weet niet	39	15%
Totaal	267	100%



WWW.SP.NL